

## Bolond Istók búcsúkukorékolása

– Apám, te csengetsz nálam napsugár képében?

– Tessék, kisfiam!

– Vaddisznók közt kiskakasként egyre csak kapaszkodom, de a trágyadombra sohasem érek föl. Egyébként meg elmúltam ötven, te harminc éve meghaltál, már nem a kisfiad vagyok! Szeretnék elszámolni veled, túljutni rajtad, felnőni már végre. Állandóan kikukorékolasz belőlem. Akármit írok, csak ügyefogyottra és oktalanra sikeredhet. Jó, tudom: aki az irodalmat komolyan veszi, az hülye, és aki írás közben nem csinál magából hülyét, az még nagyobb hülye. Amit eddig írtam, az színtiszta, merített hülyeség. Akad olyan hülye, aki egyetlen szót is komolyan vesz belőle? Csak egy szót szólj, és megvirrad az én lelkem!

– Az a legfontosabb, kisfiam, hogy el tudd választani a világosságot a sötétségtől. Ha hírül akarod adni, hogy pitymallik. Egyébiránt mindegy, mit teszel, ha éber tudsz maradni. Én a látszatvilág kakasa voltam, te legyél Isten hülyéje. Írjál hülyeségeket, műveidben fejezd ki a hülyeséged, és reménykedjél, hogy az emberek ellenszenve és szigorú ítélete átformál, sőt újjáteremt majd. Így keveredhetsz ki abból a karmából, hogy én voltam az apád.

– Értem, apám. De a létező írás nem Isten választásának az eredménye, nincs tehát abban a helyzetben, hogy a lehetséges írások közül a legjobb vagy a legrosszabb legyen...

– Csak nem akarod megderridultan azt szájkózni te is, hogy a szövegtevékenység nem illusztrál semmit / a semmit illusztrálja, és végtelenül sok univerzum / multiverzum adódik e tevékenység közben, és mind kapcsolatban van egymással? Kisfiam, járj inkább kakasverőt, ragassz kakasleppentyűt az állad alá, kakassarkantyút a bokádra, kakasláb-mohart a lábad közé, és búbolj, benderéssz, petélj, tojózz, babozz, fékj, cicerélj! Kakasolódjanak és tiporodjanak és percelődjenek a tyúkocskák, míg a posztmodern civilizáció kasztrálógépe ki nem heréli a legutolsó kakast is!

– Jó, akkor lemegyek népibe. Úrapám, micsoda nyomorú kínlódás lett az élet ebben a megcsonkolt, legázolt, kiherélt, széttolvajlott, eltahósodott országban! Nincs oly gazember széles Hunniában...

– ... ki megrögzött cinkos ne volna; tudom, tudom. Ne hidd, hogy te születélt helyretolni a kizökkent időt.

– Azért egy jó kis pallosjogunk ha volna, hej, de karóba húzatnék, fölnégyel-tetnék sok hitvány tolvajt, cenket, hazuglárít! Az a rusnya kis vipera is, akit Zelmává stilizáltam, rettentően megérdemelné, hogy négybe vágassam, és kutyákkal nyalassam föl a vérét...

– Irgalmas szívvel legyél hozzá inkább, anyád is ezt mondaná szegény, ha élne, és ezt mondja holtában is. Mert hálás lehetsz a rusnya kis viperának, meg a sok hitvány tolvajnak, cenknek, hazuglárinak. Közöttük élhetsz igazán inkognitóban, Bolond Istók képében. Rajtam se vette észre szinte soha senki, hogy ki vagyok. Te is folyton félreértettél és ok nélkül gyaláztál, kisfiam. El is árultál,

nem háromszor, hanem százszor. De hát a nyugati féltekén kétezer éve folyik az apaság megtagadása – mióta Jézus azzal állt elő, hogy József nem az igazi apja, ő az Egyisten fia, minden ember testvére...

– Miért nem adtad át nekem a tudást, amit a te apád rád hagyományozott?

– Mert nem lehetett, és mert a tudás nagy részét, amit apám rám hagyott, elkótyavetyéltem. De te meg fogod leltni a módját, hogy visszatalálj ahhoz a tudáshoz, amire szükséged van.

– És milyen odaát? Lekacaghatja magáról az ember a nietzscheség lárváját?

– Ha-ha-ha-ha! De le ám!

– Szívesen vagy halott?

– Meghiszem azt!

– Legalább az öreg Matula keze alá adtál volna néhány hónapra, hogy megtanuljam, hány hét a világ, és mitől döglök a légy...

– A te Matulád Frank Marcell, meg az igazak ivadéka: Gergely mester volt – Karaffa magiszterről nem is szólva. Aztán Lola hercegnő, Trudi néni, vagyis Gertrud von Aschenbach grófnő, a Porte d'Orléans-i koldus, meg Krisztina és Ileana. A gyerekkorod is tele volt tanítómesterekkel, hiszen te magad írtad: „Mérhetetlenül gazdag és szinte mennyeien boldog gyerekkorom volt, bár időnként cefetül mozgalmas. Jó nevelésemről leginkább háziállatok gondoskodtak: kutyák, macskák, kacsák, kecskék, bivalyok, egy ló, egy tehén... Virágok és fák, a kert és az erdő lényei avattak be az élet értelmébe; szitakötők, cserebogarak, csigák, gyíkok, vízisiklók, borzok, nyulak, sünök, rókák, szarvasok, meg százféle madár. Kertünk egyik-másik fája többre tanított meg, mint amire bármilyen »guru«, nevelő vagy tankönyv valaha is megtaníthat. Soha nem fogom elfelejteni a gyerekkorom felett őrt álló nemes fenyőfákat, meg azokat a nagylelkű diófákat, amelyekről barátságot, búvóhelyet és táplálékot kaptam. Megszámlálhatatlanul sok tanítóm közt legigazibb a lányom, Nella – az ő kimeríthetetlen életkedvével. Ő adta értésemre, mindenki másnál jobban, a lényem legbelsejéig hatóan, hogy a világ csodálatosan lakható hely – még ha sokan ennek ellenkezőjét állítják is. Otthon vagyok mindenütt. Úgy látszik, mégiscsak a legjobb helyen és időben jöttem világra.”

– Ezt olyan kulturális környezetben írtam, de nem magyarul, amelyik tele volt biofil készletekkel, olyan országban, ahol úgy tartják, hogy a gyerekek az emberiség szárnyai, és eszerint is rendezik be az életüket. De itt, Nekrofiliaiban, ahol elvásik a lélek, összelappad az elme, kiszárad a szellem, ez, amit idéztél, többé nem mondható már, kivált magyarul nem: mert szemenszedett hazugság volna.

– Hazugság volna: de biofil hazugság.

– Ötven, száz, kétszáz év múlva láthatják majd az utánunk jövők, mivé terebélyesednek Zelma és Zirzabella sárkányfog-veteményei – ha az ilyen szőrös kan nők sárkányivadékai addigra el nem pusztítják a világot.

– Másféle erők is működnek ám a világban, kisfiam! Cseperedő Nella lányod, akinek kunvásárhelyi arisztokratavér folyik az ereiben, meg a vele egykorúak s a nála fiatalabbak – ha megtanulják, hogyan tegyék – visszaszerezhetik kozmikus rangjukat: a lelkükben szabadok, szívükben megvilágosultak köztársaságának polgáiraiként.

– Értem én a csíziót, sőt a dürgést is ismerem... De azt is te testáltad rám, apám, hogy borzalmas, aljadék nőcskékkal kínlódjak életem fogytáig.

– Mert ugyanolyan gaz fallokrátor vagy, amilyen én voltam.

– Tudom, tudom, ne is mondd, ezer okból nem kerülhettem el, hogy be ne szippantsanak az utamba kerülő vulvokrata halálmadarak, mint kacska a taknyot...

– Ugye most azt hiszed, hogy mert azzal a „tojásmágiával” ráolvastál Zelmára, elegánsan le is amputáltad magadról?

– Nem a tojásban, hanem a szólalkozásban, a kibeszélésben rejlik a mágia. Ördög bújjon a bocskorába! Zelma olyan megbocsáthatatlanul belerondított az életembe, olyan jóvátehetetlenül összekaristolta a szívemet...

– Lárifári! Te meg az ő életébe rondítottál bele, az ő szívét karistoltad össze.

– Ha nem írhatom ki magamból, aligha kerülhetem el, hogy a reménytelen szerelem végső gesztusával magamba ne leheljem, el ne emésszem – magyarán meg ne öljem. A kiírás a gyilkosság dörzsölt, úri válfaja. Minden író: elvetélt tömeggyilkos.

– Vagyis minden gyilkos, aki megöli a szeretőjét: elvetélt író?

– A gyilkosság a legfeszesebb műnem, egy jeles angol narrátor a szépművészetek egyikeként tárgyalja; a legpontosabb, legkoncentráltabb narratíva. 'Narratíva' ugyebár azt jelenti: bolond beszély, mesüge mese, *a tale told by an idiot*, idióta toldotta mese... Zelma megölése persze gyerekgyilkosságnak számítana. Tudod, hogy ennek a leharcolt nimfának még megvan az egyik tejfoga? Sőt anyaggyilkosságnak is, hiszen...

– Akárcsak Szindbád, én is sokszor csodálkoztam, hogy egyetlen nőt sem öltem meg életemben. Egyébként meg tévedsz, ha anyádat Zelma reinkarnációjának hiszed. Anyád sokkal nemesebb anyagból vétetett, és egészen másféle módon létezik most a világban. Ez a tejfogú nőcske a történelem elefánttalpai alatt nyomorékká trancsírozódott tömegember karikatúrája. Széllébelelt mitugrász, mégis az élet titka és hajléka; az emberlét mondanivalójának egy külön betűje. A kondicionált énjébe dermedt, gépi lényként kattogott volna át az életén, ha nem találkozik veled. A sziszifuszi csákánymunkád nem vész kárba: a te rovarodásod háremhölgye szenved attól, hogy olyan, amilyen. A szenvedés megérleli, egyszer csak fölébred a tetszhalálból. Léna majd életre kelti benne a belső indiánt.

– Vagy a belső orosz, aki alól, ha megvakarom, előbújik a legbelső tatár... Lénából alighanem Ludas Mancsi lesz, de ő nem háromszor, hanem hetvenhét-szer torolja meg, és nemcsak Zelmán, hanem az egész világon, amit az anyja elkövetett ellene.

– Az anyjától folyton pocskondiázott, arcul csapdosott, megríkatott, csiként elpöckölt, ízekre cibált, lelken döfött, szíven rúgott, porig alázott Léna nem éri meg a felnőttkort: „bedobja a törülközőt”. Tizennégy éves korában elgázolja egy fodor fehér személyautó, a napot és holdat ütközőjén hozván. Mennyei harangok hűzatlan szólanak, mennyei ajtók nyitatlan megnyílnak, mennyei asztalok terítetlen telnek, mennyei poharak töltetlen töltődnek...

– Látom, apám, meg akarsz győzni, hogy van valamiféle túlvilági gondviselés. Mondhatnám, hogy hiszi a piszi, de azért csak folytasd.

– Zelma lányát mindent megértő és megbocsátó szeretettel fogadja az, akit eleink Boldogasszony Anyánknak hívtak.

– Azért ez a senkiházi, repedtsarkú kis ripacsno mégiscsak...

– Őszintén szólva, rád is fért ez a szappanoperett, kisfiam. Olyan volt ez neked, mint a sebészkes, ami föltárja az elgennyesedett sebet. A türkizkék szemű fehérnépállat volt a te gyógyászod, te meg az ő klinikai sebésze. Hogy mást ne mondjak, szépen kihozta belőled az ontológiai számárköhögést.

– Én meg a rengeteg lelki zavart, a teljes tébolyát szivattyúztam föl belőle, mint egy nagy teljesítményű szarszippantó. Nem incifinci, papírkötésű zsebkönyvet, hanem méretes lexikont, több kötetes *Encyclopaedia Zelmaicát* tudnék összebütökölni az eszelős játszmáiról.

– Mégiscsak különleges tanítómester volt ez a széllébelelt mitugrasz...

– Téged hallgatva ocsúdok rá igazán, hogy Zelmáról meg a csámborgásaim többi útitársáról azért narráltam, hogy kiderüljön: minden így van jól. Mindent köszönök, és nem panaszkodom. Olyan vagyok, mint az Ithakába megtért öreg Odüsszeusz: mindig nyitva az ablakom, hogy rögtön útra kelhessek, ha meghallom a tenger hívását.

– Talán Ileana hívására vársz... Útitársaidról szólalkozva isten- és istennőtiszteletet végeztél, föloldoztad és megáldottad őket.

– Nem küldtem képeslapot a hercegnőnek...

– Abbahagyhatod a narrálást: leszáradt már rólad a karmikus púp.

– De megmaradt a szüntelen vágyakozás, a lankadatlan törekvés, a türelmes reménykedés...

– ... hogy egyszer csak kiderül: *tenger és Karaffa, völgy és börtön, rózsa és Zelma* egyazon isteni szöttesnek az egymásba öltött tökéletes mintái. Ha nem adatott is meg nekem, hogy én nevelhessek föl, de látom, az én fényem bened ragyogássá válik.

– Akkor hát csakugyan a legjobb helyen és időben jöttem világra?

– Szabad vagy. Ha óperenciás bugyrok hívogatnak, csak megtörlöd a szemüveged, fejedbe csapod a kalapod, átveted válladon a szeredást, és mehetsz, amerre látsz, mind a vízig szárazon... Tudván tudhatod: ha bomlott és aljas a társadalom, ez valósággal trágója a lélek épülésének. Nem hagyni, hogy bepálljon rajtad a piros-fehér-zöld dunyha, hanem naponta megszellőztetni; folyvást működtetni a humorérzéked; nekrofil ázaléklények közt rangrejtve élni, és megőrizni a nemességed: ez az igazi nagy tett. Pokollal táplálkozni, és belenőni a mennybe...

– Erőm és tudásom soha ki nem apadó forrása: hogy újszülött Nella lányom szeméből, mikor legelőször rám tekintett, ugyanaz a mondhatatlan mennyei gyöngédség áradt, mint a másvilági látomásban testet öltött lelki nővéreméből. Hanem mondd csak: kommunista voltál-e hát – akár krisztusi, akár marxi értelemben?

– Már megbocsáss, kisfiam, de krisztusi értelemben kommunista éppúgy nem lehet az ember, mint buddhai értelemben ávós, vagy Lao Ce-i értelemben tömegyilkos... Nem voltam eléggé *együgyű*, belső indítatásom és merszem se volt hozzá, hogy kommunista legyek. Pedig igazodtam a kommunistákhoz, legalábbis egy darabig; eleinte a kelletténél sokkal jobban. Kíváncsiságomban, kalandvá-

gyamban, fontoskodhatnékomban – később már gyávaságomban, magamat és benneteket féltve – fölcsaptam a lándzsahordó balekjuknak, és közben elköttyevetéltem, ami tudásként rám örökítődött, s amit továbbadhattam volna neked. Készségesen fátylat borítottam a szovjet katonák erőszakosságaira, aljaemberi viselkedésüket, amit meg kellett tapasztalnunk mindnyájunknak, anyádnak is, nekem is – neked már az anyád hasában –, a háború számlájára írtam. Úgy okoskodtam, a kommunista utópiának semmi köze a tatároknál is tatárabb megszálló hordákhöz. Megfertőzött a szó pestisének ragálya; nem fojtottam el csírájában. Hittem, mert hinni akartam nekik és bennük. Vevő lettem üvöltözve agitáló üdvösségkereskedőik bővlijára, mert nem láttam át mindjárt az elején, miféle szörnyalakok kezében van a gyeplő. Volt idő, amikor nagyon szerettem volna Lengyel József elv- és bajtársa lenni, vagy talán a sorstársa is. Mert a glóbusznak ezen a fertályán legalábbis illetlenség volt úgy élni a 20. században, hogy az embert nem hurcolták el se gyűjtőtáborba, se büntetőlágerbe, se ávóspincébe.

– A legilledelemesebbeket mind a háromba... Száz szónak is egy legyen a vége: köszönöm neked, apámuram, hogy nem voltál stukócs, nem lettél téglá. Köszönöm, hogy nem születtem spiclifinek, és nem a te besúgásaidról kell szátyárkodnom, boldogtalan stukócs-ivadékok lármásan félszívű helyeslése közepett.

– Szavak, szavak, szavak... Hamlet is alighanem valami eredeti, talán huszonegynél is több levonásos kóperegényt olvasott...

– Köszönöm, hogy te voltál az apám. De ha jól hallom: *kukurikú*. Pitymalik. Mehetsz vissza oda, ahonnan a napsugarak jönnek – a hatalom nélküli örök létezés birodalmába. Megszolgáltad az elcsitulást. Viszlát odaát!

Zokszó nélkül, derűs, emelkedett nemtörődömséggel vesszük tudomásul, ha az derül ki a végén, hogy nincs isten, se egy, se kettő, se három, se sehány; hogy nincs odaát, és nem lesz viszlát, mivelhogynincs Szentségbe Emelő Óriásdaru, vagy nem működik már, tönkretették a potyautasok, a szavatossága is réges-rég lejárt, és nincs, aki megjavítsa. De amíg ez ki nem derül: csak azért is **talán!** A világgal játszott ipi-apacsunkban a Nagy Talán megérdemli a nagy kezdőbetűt: hasznos talán és mulattató is, dologtalan Olvasó...

Hajoljatok a forrásra: ott dobog a szívem, ott csobog a vérem. Tüdőm a lomb, gyomrom a folytonos pusztulás, ágyékom a szakadatlan keletkezés, csonantom a szikla, agyvelőm a szél, napszitta bőröm a rengeteg göröngy.

*Én, isten bülyéje, anyaszomorító paprikajancsi, rosszéletű világcsúfja, bajléktalan lézengő, kópé kakasfi, konflislovak és félkegyelműek testvére, megmutattam magamat nektek: ez az én lélegzésem és lebeletem. Bankot nem alapítottam, biztosító társaságokat nem vezettem, vagyont nem gyűjtöttem, pártkasszára nem áldoztam. Most ereken folyok a világban, most elbúzodom a világ mögé. Ha csengettek nálam: egy napsugár nyit nektek ajtót. Nem vagyok – ez az én hatalom nélküli örök létezésem.*